

Különböző mértékű szelén-kiegészítés hatása az afrikai harcsa termelésére és a filé szeléntartalmára

Biró Janka, Varga Dániel, Hancz Csaba, Molnár Tamás

Kaposvári Egyetem Állattudományi Kar, Kaposvár

XXXIII. Halászati Tudományos Tanácskozás

Szarvas
2009

BEVEZETÉS

A szelén szerepe a humán táplálkozásban:

- számos betegség megelőzésében szerepet játszik
pl.: szív- és érrendszeri megbetegedések,
egyes daganatos megbetegedések

A szelén szerepe a humán táplálkozásban, folyt.

- Napi ajánlott mennyiség: **55** ill. **70** $\mu\text{g}/\text{nap}$ nők ill. férfiak számára
- Méregzés: 750- 900 $\mu\text{g}/\text{nap}$
- Maximális biztonságos felvétel: 300-450 $\mu\text{g}/\text{nap}$

A szelén szerepe a haltakarmányozásban

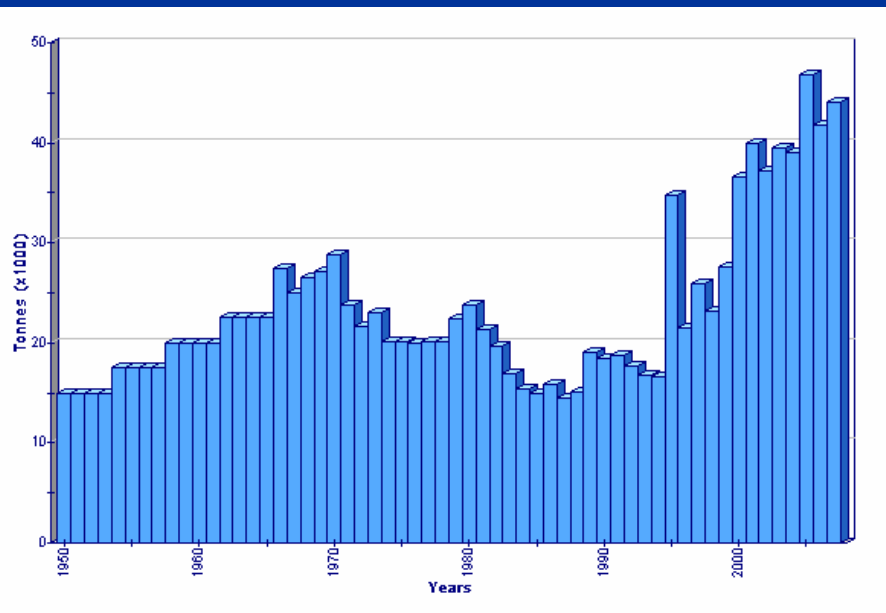
Az afrikai harcsa szükséglete nem ismert

Csatornaharcsa: 0,25 mg Se/kg

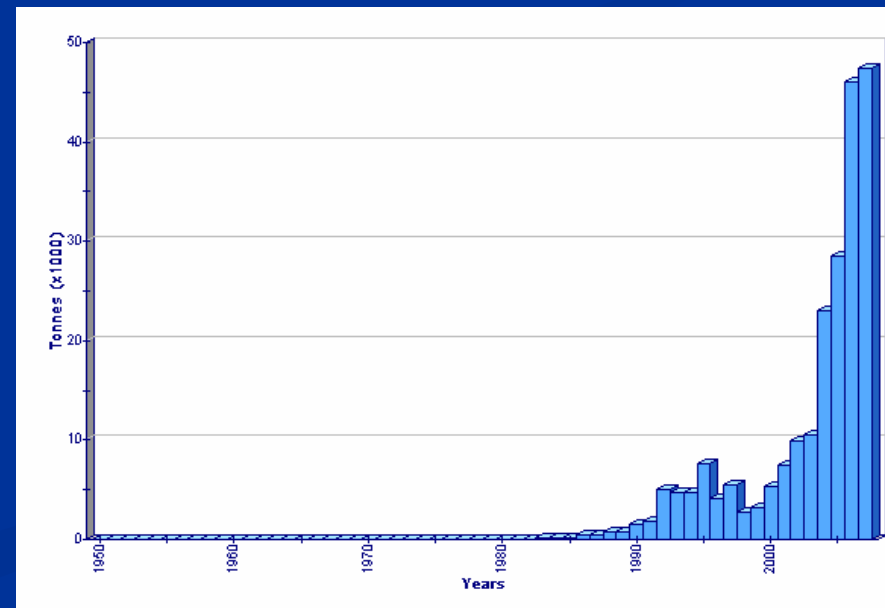
Az afrikai harcsa jelentősége

A világ afrikai harcsa termelése

Természetes vízi fogások

Akvakultúrás termelés

Az afrikai harcsa jelentősége

**Hazai termelés: 2007-ben kb. 2000 t étkezési hal;
11 %-os növekedés; az összes étkezési haltermelésünk kb.
10 %-át adja!**

Fotó: Krámer Tibor

CÉLKITŰZÉS

Különböző mértékű szelén kiegészítéseket tartalmazó kísérleti tápok hatásának vizsgálata az afrikai harcsa főbb termelési mutatóira, illetve a szelén filébe való beépülésének mértékére.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Kísérleti elrendezés:

- Piaci méretű afrikai harcsa állomány.
- $1/2 \text{ m}^3$ térfogatú, recirkulációs rendszerű kádak.
- Kezelésekként 2 kád, kádanként 40-45 kg hal
- Víz hőmérséklet $27-28 \text{ C}^\circ$.
- Kísérlet időtartama 42 nap.
- Egyedi jelölés

A filé szelén tartalmának nyomon követése

- Hetenkénti mintavétel – eredmények az 0. és 6. héten
- Mintául kezelésként 5-5 egyed szolgált
- Halak mérése egyedileg digitális mérleggel.
- A Se-tartalom meghatározása a Kaposvári Egyetem Analitikai Laboratóriumában, fluorimetriás módszerrel történt.
- Etetés: „ad libitum” napi 3-4 alkalommal, takarmányfogyasztás regisztrálása.

Statisztikai vizsgálatok:

- A főbb termelési mutatókat egytényezős varianciaanalízissel értékeltük. (SPSS 11.5 for Windows)

A kísérleti afrikai harcsa tápok kémiai összetétele

ÖSSZETEVŐ (%) Harcsa nevelőtáp	
Szárazanyag	88
Nyers fehérje	45
Nyers zsír	6,4
Nyers rost	1,8

A kísérleti afrikai harcsa tápok szeléntartalma

KIEGÉSZÍTÉS	SZELÉN TARTALOM
mg/kg	mg/kg
Kontroll	0,81
0,5	1,15
2	2,47
4	4,66

A szelén kiegészítés Cytoplex-szelenit formájában történt.

EREDMÉNYEK

A különböző mértékű szelén kiegészítés hatása az afrikai harcsa főbb termelési mutatóira

Kezelés (táp)	Napi ttgy. (g/nap)		S.G.R. (%/nap)		Megmaradás (%)
	átlag	szórás	átlag	szórás	
Kontroll	4,80^b	±4,68	0,29^b	±0,3	100
0,5 mg/kg	2,32^a	±2,82	0,14^a	±0,17	100
2 mg/kg	3,18^{ab}	±3,72	0,18^{ab}	±0,19	100
4 mg/kg	4,07^{ab}	±3,27	0,24^{ab}	±0,16	100

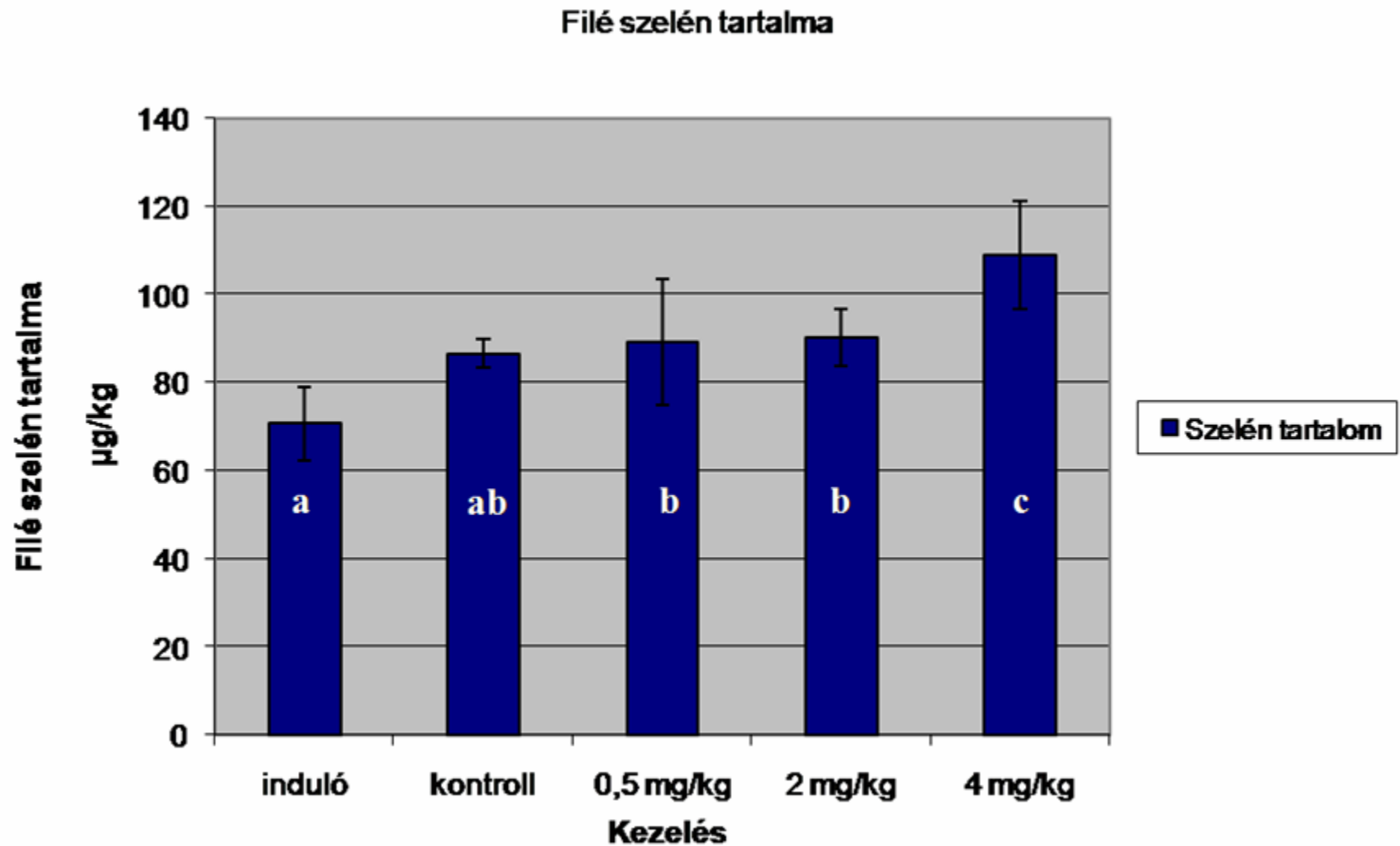
A különböző mértékű szelén-kiegészítés hatása az afrikai harcsa főbb termelési mutatóira (folyt.)

Kezelés (táp)	Takarmány- fogyasztás (kg)		F.C.R. (kg/kg)	
	átlag	szórás	átlag	szórás
Kontroll	28,32	±0,457	6,27	±3,1
0,5 mg/kg	26,87	±1,014	12,88	±6,6
2 mg/kg	26,68	±0,724	10,40	±5,6
4 mg/kg	27,15	±0,524	6,45	±2,9

Az afrikai harcsa minták néhány jellemzője

KEZELÉS mg/kg	N	TESTTÖMEG (G)	N	FILÉ TÖMEG	FILÉ ARÁNY
Kontroll	37	1682	5	957	46,95^b
0,5	39	1628	5	911	42,92^a
2	41	1669	5	1074	46,30^b
4	47	1713	5	1017	45,78^b

A filé szeléntartalmának változása

KÖVETKEZTETÉSEK

- **A takarmány magas szeléntartalma az afrikai harcsa termelését döntően nem befolyásolja.**
- **Az engedélyezett 0,5 mg/kg-os kiegészítés mellett a termelési mutatók elmaradnak a többi kezeléshez képest.**
- **Feltehetően a 4 mg/kg szelén kiegészítés sem okoz mérgezést a halak számára (további vizsgálatok szükségesek).**

KÖVETKEZTETÉSEK

- **A szelén beépülése az afrikai harcsa filébe a kiegészítés mértékével arányosan nőtt.**
- **Az afrikai harcsa filé fogyasztása segíthet a humán szempontból kívánatos napi szelénmennyiség felvételében.**
- **A mérgezés kockázata jelen esetben nem áll fent.**
- **A szelén beépülésének köszönhetően funkcionális élelmiszer előállítása lehetséges.**

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A vizsgálatot a BO/462/08/4 számú Bólyai János ösztöndíj támogatásával végeztük.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

